

III. Taglétszám. — *Effectif des membres.*

Pénztári jelleg <i>Caractère de caisse</i>	Létszám 1927 IX. 30-án <i>Effectif au 30 septembre 1927</i>				Napi átlagos létszám 1927 harmadik negyedében <i>Effectif moyen journalier, IIIe trimestre de 1927</i>		
	férfi <i>hommes</i>	nő <i>femmes</i>	együtt — total		férfi <i>hommes</i>	nő <i>femmes</i>	együtt <i>total</i>
			szám <i>nombre</i>	0/0			
A) Kötelező biztosítás — <i>Assurance obligatoire</i>							
I. Kerületi pénztárak — <i>Caisses de district</i>	518.437	266.193	784.630	73.5	519.086	265.748	784.834
II. Közlekedési biztosító intézetek — <i>Etablissements d'assurance de communications</i>	135.280	25.592	160.872	15.1	133.270	26.049	159.319
III. Vállalati pénztárak — <i>Caisses d'entreprises</i>	22.215	5.627	27.842	2.6	21.347	5.813	26.660
IV. Dohánygyári pénztárak — <i>Caisses de manufactures de tabac</i>	1.277	4.786	6.063	0.6	1.292	4.739	6.031
V. Magánegyesületi pénztárak — <i>Caisses d'associations privées</i>	27.341	14.691	42.032	3.9	27.095	14.505	41.600
VI. Bányatárs-pénztárak — <i>Caisses de secours aux mineurs</i>	45.187	1.182	46.369	4.3	43.592	1.185	44.777
Összesen — <i>Total</i>	749.737	318.071	1.067.808	—	745.682	317.539	1.063.221
0/0	70.2	29.8	—	100.0	—	—	—
B) Ezenkívül önkéntes tag összesen — <i>En outre, membres volontaires, au total</i>	1.906	1.577	3.483	—	1.894	1.566	3.460

kevesebb tag jutott mint június 30-án, a magasabb napibérosztályok adatai pedig abszolút számokban mindenütt, arányszámokban pedig éppen a három utolsó napibérosztálynál mutatnak emel-

kedést, ami a kereseti lehetőségek előnyösebb alakulására enged következtetni.

Lényegtelen ingadozástól eltekintve ugyanez áll a háztartási alkalmazottak adataira is.

Iparforgalmi munkabérek az 1927. év III. negyedében.

Salaires de la population industrielle dans le IIIe trimestre de 1927.

Résumé. Au 30 septembre 1927, les organisations d'assurance sociale (non compris les membres volontaires, les employés de ménage et les membres de l'établissement d'assurance des Chemins de fer de l'État) avaient 838.698 membres, 44% de plus qu'au 30 juin 1927. Le nombre des hommes a augmenté de 5.0%; celui des femmes, de 2.4%. La classe la plus haute (VIII) des salaires à la journée comprenait plus de personnes (24.1%) qu'en juin 1927 (22.5%); le nombre proportionnel des quatre classes inférieures a diminué de 44.8% à 43.0%. Quant au salaire journalier payé à l'ensemble des employés salariés, il montait à 3.1 millions de pengős le 30 septembre, dépassant de 6.8% celui de 30 juin.

Le salaire nominal moyen à la journée, calculé par moyenne pondérée était de 3.65 pengős le 30 septembre 1927 (contre 3.57 pengős le 30 juin); le salaire journalier des hommes montait à 3.86 pengős; celui des femmes, à 2.92. Par rapport à la fin de l'année précédente, l'indice du salaire réel était de 98. Dans le IIIe trimestre, suivant le caractère de profession des organisations d'assurance, le salaire moyen journalier s'est élevé de 3.38 pengős à 3.48 aux organisations générales, et de 4.35 pengős

à 4.46 aux Caisses de secours aux mineurs; dans les autres groupes, il n'a pas changé essentiellement.

A Szemle 1927. évi 12. számában (1141. lap) közöltük az ipari munkabérek alakulását az 1927. év első és második negyedéről s ismertettük az átlagos munkabérek kiszámításának módját. Ugyanezen módszerrel számítottuk ki a társadalmi biztosítási szervek alapján az átlagos napi munkabérek 1927 szeptember 30-iki színvonalát. Mindenekelőtt azonban figyelembe kell vennünk az iparforgalmi népesség körében biztosított alkalmazottak összes létszámát és e létszámnak megoszlását napiosztályok szerint. Ezeket az adatokat az I. tábla tartalmazza.

A biztosított alkalmazottak tömegéből az ismert okokból kihagytuk ennél az összeállításnál az önként biztosított (önként tovább fizető) tagokat és a háztartási alkalmazottakat általában, valamint az adatok összehasonlíthatósága kedvéért a MÁV. biztosító intézet kötelékébe tartozó alkalmazottakat is. A munkabérek vizsgálata szempontjából tekintetbe jövő létszám 1927 június 30. óta 4.4%-kal 838.698-ra növekedett. Az emelkedés

I. A biztosított alkalmazottak száma és napibére napibérosztályonként 1927 szeptember 30-án.

Nombre et salaire journalier des salariés et des employés assurés, par classes de salaires à la journée, au 30 septembre 1927.

Napibérosztály Classes de salaires à la journée	A napibérosztály hivatalosan meg- állapított átlagér- téke P — Valeur moyenne de la classe de salaire à la jour- née, P	A férfi Salairiés et employés		A nő Salariées et employées		Az összes — Total		Az összes alkalmazottak kifizetett napibére össze- sen ezer P — Total des salaires journaliers payés à tous les employés, milliers de pengős
		alkalmazottak ¹⁾						
		szám nombres	‰	szám nombres	‰	szám nombres	‰	
I.	0 80	68 324	10·5	17 631	9·4	85 955	10·3	68·8
II.	1 20	39 217	6 0	22 741	12·2	61 958	7 4	74·3
III.	2 00	55 433	8 5	35 731	19·2	91 164	10·9	182·3
IV.	2 80	77 911	11·9	42 862	23·0	120 773	14 4	338·2
V.	3 60	84 451	13 0	26 364	14 2	110 815	13·2	398·9
VI.	4 40	80 933	12 4	14 118	7 6	95 051	11·3	418 2
VII.	5 20	61 278	9 4	9 346	5 0	70 624	8 4	367·2
VIII.	6 00	184 904	28 3	17 454	9 4	202 358	24 1	1 214 1
Összesen — Total	—	652 451	100 0	186 247	100 0	838 698	100 0	3 062 0

¹⁾ A kötelezőleg biztosítottak a háztartási alkalmazottak nélkül. — Ceux obligatoirement assurés, sans les employés de ménage.

mértéke a férfialkalmazottaknál nagyobb (5·0%) volt, mint a nőknél (2·4%). A munkabérvizonyok bizonyos fokú javulására mutat az az eltolódás, ami a napibérosztályok szerint való megoszlásban történt. A legmagasabb, a VIII. napibérosztályban ugyanis az alkalmazottaknak június 30-án 22·5%-a, szeptember 30-án már 24·1%-a tartozott. Az arányszám emelkedése a férfiaknál 26·5%-ról 28·3%-ra, a nőknél 8·8%-ról 9·4%-ra történt. A négy legalacsonyabb osztályban az alkalmazottak arányszáma együtt véve 44·8%-ról 43·0%-ra fogyott. A férfimunkások relatív többsége a VIII. napibérosztályba, a női munkásoké a IV., illetőleg a III. napibérosztályba volt sorozva. Az összes alkalmazottaknak kifizetett napibér a napibérosztályok hivatalos átlagértékei alapján számítva 1927 szeptember 30-án 3·06 millió pengőt tett, 6·8%-kal többet, mint a június 30-án kifizetett bérösszeg.

Az egy alkalmazottra eső napi munkabért a többször ismertetett módszerrel, vagyis mérlegelt átlagszámítással képezve a munkabérek hullámszáról a következő képet nyerjük. (Mint hogy a múltban a munkabérek aranykoronákban volt szokásban feltüntetni, egyelőre a pengő és az aranykorona értékeit egymásmellé állítjuk.)

	Pengő	Aranykor.
1926. III. 31.	3·49	3·01
1926. VI. 30.	3·48	3·00
1926. IX. 30.	3·50	3·02
1926. XII. 31.	3·46	2·98
1927. III. 31.	3·49	3·01
1927. VI. 30.	3·57	3·08
1927. IX. 30.	3·65	3·14

A névleges munkabérek tehát az utolsó negyedévben közel 2·0%-kal emelkedtek, sőt a növe-

kedés az 1926. átlaggal szemben 4·7%-ra tehető, de már a névleges munkabérek alakulásánál is figyelembe kell vennünk, hogy a napi munkabér-átlag a társadalmi biztosítási statisztika szerint rendszeren összel, a harmadik negyedév végén legmagasabb (1925-ben 3·54 P, 3·05 ar.-kor., 1926-ban 3·50 P, 3 02 aranykorona volt).

Nem szerint vizsgálva a munkabérátlagokat, a harmadik évnegyedben mindkét nemnél emelkedést tapasztalunk, még pedig a férfiaknál 3·78 P-ről (3·26 aranykoronáról) 3·86 P-re, (3·33 aranykoronára), a nőknél 2·84 P-ről (2·45 aranykoronáról) 2·92 P-re (2·51 aranykoronára).

A reálmunkabéreket úgy kapjuk meg, ha a statisztikai hivatal által nyilvánosságra hozott megélhetési jelzőszámokat a névleges munkabérekhez viszonyítjuk, még pedig oly módon, hogy az 1926. XII. 31-iki állapotot százzal vesszük egyenlőnek. A megélhetési jelzőszámok a háború előtti állapothoz vannak mérve, de mi itt ezeknek a viszonyszámoknak csak az általunk tárgyalt időközben mutatózó elmozdulásait vesszük tekintetbe és a reálmunkabérek mai színvonalát nem hasonlítjuk a már távoleső békeállapotokhoz. Eljárásunk azt mutatja, miképp módosult a reálmunkabér az 1927. év folyamán:

	Megélhetési jelzőszám	Reál- munkabér
1926. XII. 31.	105·0	100
1927. III. 31.	108·0	98
1927. VI. 30.	112·7	96
1927. IX. 30.	112·9	98

Ezek szerint a drágulás az 1927. évben teljesen ellensúlyozta, sőt túlhaladta a névleges munkabérek emelkedését, de június óta a reálmunka-

II. A társadalmi biztosítási szervek tagjainak száma és átlagos napibére foglalkozási jelleg szerint 1927 szeptember 30-án.

Nombre des membres des organisations d'assurance sociale et leur salaire journalier moyen, suivant le caractère de profession, au 30 septembre 1927.

Foglalkozási jelleg <i>Caractère de profession</i>	Szervek száma <i>Nombre des organisations</i>	Az alkalmazottak száma ¹⁾ <i>Nombre des salariés et des employés¹⁾</i>			Átlagos napibér pengőben <i>Salaire journalier moyen, en pengős</i>		
		f é r f i <i>Hommes</i>	n ő <i>Femmes</i>	összesen <i>total</i>	f é r f i <i>Hommes</i>	n ő <i>Femmes</i>	összesen <i>total</i>
Bányászati jelleg — <i>Minier</i>	21	45.187	1.182	46.369	4.52	2.13	4.46
Gyáripari jelleg — <i>Manufacturier</i>	31	22.036	9.987	32.023	4.56	2.99	4.08
Kereskedelmi jelleg — <i>Commercial</i>	3	28.013	14.960	42.973	4.76	4.69	4.74
Pénzüntézet i jelleg — <i>D'établ. de crédit</i>	2	784	157	941	5.81	5.42	5.66
Közlekedési jelleg — <i>De communication</i>	7	41.428	11.389	52.817	4.17	3.21	4.00
Általános jellegű — <i>De caractère général</i>	35	515.003	148.572	663.575	3.70	2.71	3.48

¹⁾ A kötelezőleg biztosítottak száma a háztartási alkalmazottak nélkül. — *Nombre de ceux obligatoirement assurés, sans les employés de ménage.*

bér mégis valamivel visszajavult. Meg kell még jegeznünk, hogy a társadalmi biztosítási statisztika segítségével megállapított átlagos napibér az összes alkalmazottak valóságos átlagos munkabérénel valamivel kisebb, mert a biztosítási bérhatárnál magasabb keresettel bíró alkalmazottak adatait nem ismerjük.

A munkabér alakulását foglalkozásonként nincs módunkban kimutatni, de némi tájékozást szerezhetünk erre nézve a biztosítási szervek jellege alapján.

A második tábla a kötelezőleg biztosított alkalmazottak számát a társadalmi biztosítási szervek jellege szerint részletezi. A névleges munkabérek fentebb érintett emelkedését az általános jellegű szervekhez (a kerületi pénztárakhoz) tartozott tömeg munkabérátlagának növekedése idézte elő, amely alkalmazott-törzs az alkalmazottak összes számának 79.1%-át tette. Az 1927 szeptem-

ber 31-iki átlagos napibér a kerületi pénztárak tagjainál június 30-ával szemben 3.38 P-ről 3.48 P-re, azaz 2.91 aranykoronáról 3.00 aranykoronára emelkedett. A bányatárspénztáraknál az átlagos napibér 4.35 P-ről 4.46 P-re, azaz 3.75 aranykoronáról 3.84 aranykoronára emelkedett. Viszont csökkenést találunk a pénzüntézet i jellegű szerveknél, 5.71 P-ről 5.66 P-re, azaz 4.92-ről 4.87-re. A közlekedési biztosító intézeteknél a MÁV. biztosító intézete nélkül 4.00 P (3.45 aranykorona) az átlagos napibér. A MÁV. biztosító intézet kötelékébe tartozó alkalmazottak átlagos napi keresete június 30-án 3.97 P, 2.73 aranykorona, szeptember 30-án 3.25 P, 2.80 aranykorona volt. Ez az átlagszám azért ilyen alacsony, mert a MÁV. intézet tagjai közt szerepelnek a nyugellátásban részesülő nem tényleges alkalmazottak és munkások és más nyugdíjas kategóriák is.